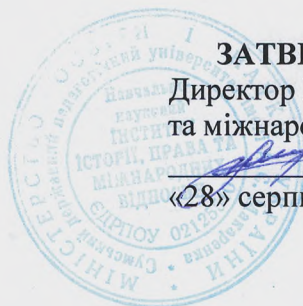
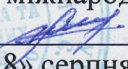

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
 Олександр ЖУКОВ
«28» серпня 2025 р.

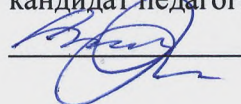
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ**

**Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітньо-професійна програма Історія та археологія**

**Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана МОЦАК,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

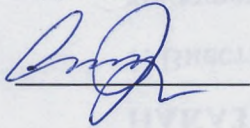
Розробник:

Горобець І.В., кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

ІНСТИТУТ

ІМЕНІ У.С. МІХУБЕНКУ
САМІСРКНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ЦЕНТРОСІЛІЩНИЙ АНІВЕРСІТЕТ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 9	Бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
7-й/8-й		
Лекції		
32 год.		
Практичні, семінарські		
54 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
135 год.		
Консультації		
4 год.		
Вид контролю: екзамен, залік		
Загальна кількість годин – 257		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки» є історичною дисципліною. Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення соціально-економічних, політичних процесів, що позначили шлях розвитку країн Західної Європи та Америки після Першої світової війни - на початку ХХІ ст., а також специфіки розвитку окремих країн і регіонів протягом цього часу.

Навчальна дисципліна «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки» входить до переліку нормативних компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення

ЗК5. Критичність та самокритичність мислення.

ЗК8. Здатність до публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

ЗК9. Здатність аналізувати та інтерпретувати гуманітарний текст: виокремлювати та відтворювати смислову структуру тексту, оцінювати послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї.

ЗК10. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми.

ЗК11. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей**:

ФК1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

ФК2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.

ФК3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією.

ФК4. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як:

бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Виходячи з методологічних та пропедевтичних функцій дисципліни «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки.» її вивченню передуює опанування інших навчальних дисциплін. Таких: «Історія країн Центральної та Східної Європи», «Історія середніх віків», «Історія України», «Модерна історія країн Західної Європи та Америки».

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН1. Знати історичну, археологічну термінологію й наукову періодизацію історичних процесів.

ПРН2. Знати та розуміти основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки.

ПРН3. Знати та розуміти історіографію для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем історії, археології.

ПРН5. Уміти орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної та всесвітньої історії, виявляти тенденції міжнародних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками.

ПРН6. Уміти працювати з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел.

ПРН8. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН12. Творчо використовувати теорії й досвід у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН13. Пояснювати та аналізувати суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства.

ПРН14. Характеризувати об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.

ПРН15. Володіти основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

1 семестр

Поточний контроль								Разом	Сума	Підсум (екз.)	Загальна сума
Розділ 1								50	75	25	100
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6						
Поточний контроль											
10	10	10	10	5	5						
Контроль самостійної роботи											
4	4	4	4	4	5			25			

2 семестр

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Загальна сума
Розділ 1								70	100
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 1.6				
Поточний контроль									
10	10	10	15	15	10				
Контроль самостійної роботи									
6	6	6	6	6	6				
								30	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль у 1 семестрі складається з таких компонентів:

- **50 балів:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **25 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом - **75 балів.**

Результат підсумкового контролю (екзамен) оцінюється максимум в 25 балів

Поточний контроль у 2 семестрі складається з таких компонентів:

- **70 балів:** участь у **семінарах** – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **30 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями (у 1 та 2 семестрі відповідно):

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних полій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні фактів та подій історії ХХ – початку ХХІ ст. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних подій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки.», окремих історичних прикладах. Під час заняття продемонстрована ініціативність.

3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет заняття, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює факти і події, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних полій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні фактів та подій історії XX – початку XXI ст. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.
4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст історичних подій та фактів, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та в цілому правильно інтерпретує історичні явища та процеси; виконує завдання, однак допускає неточності; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет аналізу; висловлює власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на положеннях підручників і навчальних посібників з «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки.», окремих історичних прикладах. Під час заняття продемонстрована ініціативність.

3	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси подій, які складають предмет заняття, допускаючи незначні помилки.
2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює факти та події, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не відповідає на питання, що винесені на розгляд, з труднощами виконує завдання, допускаючи змістовні помилки, невпевнено відтворює факти і події, що розглядалися під час заняття.
0	Відсутність на занятті

4.2 Критерії оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студента для підсумкового контролю з дисципліни (екзамен)

Бали	Рівень	Оцінка	Критерії оцінювання
21-25	A	Відмінно	Оцінка виставляється за правильну, ґрунтовну та повну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, творче висвітлення проблем та якісне виконання практичного завдання.
16-20	B	Добре	Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, самостійне наведення адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем та не зовсім якісне виконання практичного завдання.
11-15	C		Оцінка виставляється за правильну, але недостатньо розгорнуту та ґрунтовну відповідь, наведення з певною допомогою викладача адекватних прикладів до теоретичного матеріалу, нетворче висвітлення проблем, виконання практичного завдання з окремими

			негрубими помилками.
6-10	D	Задовільно	Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка проте відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним виконанням практичного завдання.
1-5	E		Оцінка виставляється за в основному правильну відповідь, яка містить певні негрубі помилки, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблем, помилками у наведенні прикладів до теоретичного матеріалу та недостатньо якісним і неповним виконанням практичного завдання
0	FX	Незадовільно	Оцінка виставляється за неправильну, неповну відповідь, відсутність міцних знань з питань курсу, за неякісне виконання практичного завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про

порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Новітньої історія країн Західної Європи та Північної Америки» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю:

1. Версальський мирний договір, його зміст. Вашингтонська конференція 1921–1922 рр. та її результати. Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки.
2. Мирні договори між країнами Антанти та союзниками Німеччини
3. Генуезька конференція 1922 р., Гаазька конференція 1922 р. Рапалльський договір Росії з Німеччиною.
4. «Німецький чинник» у європейській політиці: Рурський конфлікт. План Дауеса. План Юнга. Локарнська конференція 1925 р.
5. Пакт Бріана-Келлога та його наслідки.
6. Велика Британія після Першої світової війни. «Ольстерська проблема».
7. Економічний та політичний розвиток, зовнішня політика Англії у 20-ті-30-ті рр. ХХ ст. Монархічна криза 1936 р.

8. Франція в після Першої світової війни. Політичне та економічне становище.
9. Економічний та політичний розвиток, зовнішня політика Франції у 20-ті-30-ті рр. XX ст. Політика Народного фронту.
10. Німеччина після Першої світової війни. Утворення Веймарської Республіки.
11. Економічне та політичне становище Німеччини у 20-х-30-х рр. XX ст.
12. Прихід до влади НДСАП. Зовнішня та внутрішня політика Німеччини 1933-1939 рр.
13. Італія після Першої світової війни. Прихід до влади Б. Муссоліні.
14. Внутрішня та зовнішня політика Італії в 1920-1930-х роках.
15. Австрія після Першої світової війни. Політичний та економічний розвиток.
16. Польща між двома світовими війнами. Режим санації. Внутрішня та зовнішня політика.
17. Румунія після Першої світової війни. Політичний та економічний розвиток, зовнішня політика.
18. Чехословаччина в 20-ті-30-ті рр. XX ст. Особливості економічного та політичного розвитку. Зовнішня політика.
19. Угорщина після Першої світової війни. Політичний та економічний розвиток, зовнішня політика.
20. Болгарія після Першої світової війни. Політичний та економічний розвиток, зовнішня політика.
21. Югославія в 20-ті-30-ті рр. XX ст. Особливості економічного та політичного розвитку. Зовнішня політика.
22. Греція після Першої світової війни. Політичний та економічний розвиток, зовнішня політика.
23. Бельгія в 20-х-30-х рр. XX ст. Політичний , економічний розвиток.
24. Нідерланди після Першої світової війни. Політичний , економічний розвиток.
25. Країни Скандинавії – Данія, Норвегія, Швеція у період між світовими війнами.
26. Фінляндія в 20-х-30-х рр. XX ст. Зовнішня та внутрішня політика,
27. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр.
28. Португалія в 20-х-30-х рр. XX ст. Політичний , економічний розвиток.
29. Іспанія в 20-х-30-х рр. XX ст. Політичний , економічний розвиток .
30. Громадянська війна в Іспанії 1936-1939 рр.
31. США після Першої світової війни. Зовнішня політика Сполучених Штатів у 20-х-30-х рр. XX ст.
32. Світова економічна криза 1929-1933 рр та США. «Новий курс» Рузвельта.
33. Аргентина після Першої світової війни. Політичний , економічний розвиток.
34. Порушення умов Версальського договору.
35. Мюнхенська угода 1938 р. та її наслідки.
36. Радянсько – німецький договір 23 вересня 1939 р.
37. Основні етапи війни на Західному фронті.
38. Створення антигітлерівської коаліції.

39. Міжнародна ситуація після Другої світової війни.
40. Створення військово-політичних блоків.
41. Регіональні конфлікти «холодної війни» .
42. Політика розрядки у першій половині 70-х рр. XX ст.
43. Процеси Європейської інтеграції другої половини XX – початку XXI ст.
44. Завершення «холодної війни». Європа та. США на початку XXI ст.
45. Велика Британія після Другої Світової війни. Економічне та політичне становище
46. Особливості розвитку Великої Британії на початку 50-х- 1979-х рр.
47. Правління Британських консерваторів 1979-1997 рр.
48. Велика Британія у 1998-2019 рр. Велика Британія та ЄС.
49. Франція після Другої світової війни. Особливості розвитку у 1945-1958 рр.
50. Президентство Ш. де Голля 1958-1968 рр.
51. Франція у 1969-2019 рр. Франція та ЄС.
52. Проголошення ФРН. ФРН у 1949-1989 рр.
53. ФРН у 1990-2022 рр. ФРН та ЄС.
54. Італія після Другої світової війни.
55. Італійська Республіка у 1947-1993 рр.
56. Італія у 1993-2022 рр. Італія та ЄС.
57. Греція у 1945-2022 рр. Греція та ЄС.
58. Іспанія у 1945-2022 рр. Іспанія та ЄС.
59. Португалія у 1945-2019 рр. Португалія та ЄС.
60. Данія у 1945-2022 рр. Данія та ЄС.
61. Норвегія у 1945-2022 рр. Норвегія та ЄС.
62. Швеція у 1945-2022 рр. Швеція та ЄС.
63. Польща у 1945-2022 рр. Польща та ЄС.
64. Чехословаччина у 1945-1993 рр.
65. Чехія та Словачія у 1993-2022 рр. Чехія, Словачія та ЄС.
66. Угорщина у 1945-2022 рр. Угорщина та ЄС.
67. НДР у 1949-1989 рр.
68. Болгарія у 1945-2022 рр. Болгарія та ЄС.
69. Румунія у 1945- 2022 рр. Румунія та ЄС.
70. Югославія у 1945 -1990 рр.
71. Конфлікти на теренах колишньої Югославії. Проблема Косово.
72. Країни колишньої Югославії на початку XXI ст. ЄС та країни колишньої Югославії.
73. США у 1945-1963 рр.
74. США у 1963-1976 рр.
75. США у 1976 – 1991 рр.
76. США у 90-х XX ст. - на початку XXI ст.
77. Аргентина у 1945 -2022 рр.
78. Бразилія у 1945- 2022 рр.
79. Мексика у 1945 -2022 рр.
80. Куба у 1945 -2022 рр.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни « Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки» складається з двох розділів, які в цілому висвітлюють основні події історії країн Європи та Америки новітнього часу.

Розділ 1. Країни Європи та Америки між двома світовими війнами: загальні тенденції розвитку.

Розділ 2. Країни Європи та Америки у другій половині XX ст. - на початку XXI ст. : загальні тенденції розвитку.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1 Країни Європи та Америки між двома світовими війнами: загальні тенденції розвитку.

Тема 1.1. Міжнародні відносини у 20-х - 30-х рр. XX ст. Друга світова війна.

Закінчення Першої світової війни, Поразка Німеччини та держав Четверного союзу. Комп'єнське перемир'я. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція 1919 р. Версальський мирний договір. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Вашингтонська конференція 1921—1922 рр. Генуезька конференція 1922 р. Лозаннська конференція 1922—1923 рр. Перегляд умов Севрського договору з Туреччиною. «Ультиматум Керзона» 1923 р. Рурський конфлікт. План Дауеса. Локарнська конференція 1925 р. Рейнський гарантійний пакт. Прийняття Німеччини до Ліги Націй. План Юнга.

Порушення умов Версальського договору. Ремілітаризація Рейнської зони. Втручання Італії і Німеччини у громадянську війну в Іспанії. Виникнення «осі» Берлін — Рим — Токіо. Антикомінтернівський пакт 1936 р., його перетворення у Сталевий пакт 1939 р. Аншлюс Австрії (1938 р.). План «Східного Локарно». Франко-радянський та радянсько-чехословацький договори. Створення Балканської Антанти (1934 р.). Сутність політики «умиротворення агресора». Англо-німецька морська угода (1935 р.). Ліга Націй у міжнародних відносинах 30-х рр. Мюнхенська угода 1938 р. Анексія Німеччиною Клайпедської області та Італією Албанії (1939 р.). Англо-франко-радянські переговори 1939 р. у Москві, причини їх зриву. Договір про ненапад між СРСР та Німеччиною 23 вересня 1939р. Країни Європи та США у Другий світовій війні. Основні етапи воєнних дій у Європі, Балканах, Північній Африці. Створення антигітлерівської коаліції. Проблема відкриття другого фронту. Війна США на Тихому океані. Підсумки Другої світової війни.

Тема 1.2. Велика Британія та Франція у 20-х-30-х рр. XX ст. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку.

Велика Британія після Першої світової війни. Економічне та політичне становище. Парламентські вибори 1918 р. Економічна криза 1920—1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921 р. Перегрупування партійно-політичних сил. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема». Економічна криза 1929-33 рр. та її наслідки. Парламентські вибори 1929 р. і перемога лейбористської партії. Програма «Лейборизм і нація». Політика другого лейбористського уряду. Діяльність Міністерства по боротьбі з безробіттям. «Закон про аномалії». Вестмінстерський статут. Розкол лейбористської партії і утворення коаліційного «національного уряду» Р. Макдональда, його антикризова програма. «Національний уряд» Великої Британії, його реформістська політика. Консервативні уряди С. Болдуїна і Н. Чемберлена. Монархічна криза 1936 р. Зовнішньої політики країни у 20-30рр. XX ст.

Франція - економічне та політичне становище після Першої світової війни. Уряд Ж. Клемансо. Парламентські вибори 1919 р. «Національний блок». Колоніальні війни. Економічна криза 1929-33 рр. та її наслідки. Фашистський путч 6 лютого 1934 року в Парижі та його провал. Прихід до влади Народного фронту, соціальна-економічна політика. Криза Народного фронту. Надзвичайне законодавство «уряду національної оборони» Е. Даладье.

Тема 1.3. Німеччина та Італія між двома світовими війнами.

Німеччина після Першої світової війни. Поразка Листопадовою революцією та її наслідки. Веймарська республіка. Економічне та політичне становище країни. Проблема репарацій. Політична криза 1923 р. «Півний путч» у Мюнхені. Економічна криза 1929—1933 рр. та її наслідки. Прихід до влади НСДАП. Внутрішня та соціально-економічна політика націонал-соціалістів у 1933-1939рр. Зовнішня політика Німеччини у другій половині 30-х рр. XX ст.

Італія після Першої світової війни. Прихід до влади Б. Муссоліні. Латеранські угоди між Італією та Ватиканом. Соціально - економічна політика уряду Б.Муссоліні. Зовнішня політика Італії у 1922-1939 рр.

Тема 1.4. Країни Центральної, Східної Європи, Балканського півострова між двома світовими війнами.

Австрія після Першої світової війни. Соціально – економічне становище країни у 20-30рр. XX ст. Події лютого 1934р. та їх наслідки для Австрійської Республіки. Відновлення державності Польщі у 1918 р. Соціально-економічна політика країни. Режим санації. Зовнішня політика Польщі у 20-30 рр. XX ст. Румунія після Першої світової війни.

Особливості економічного та політичного розвитку. Зовнішня політика Румунії у 20-30рр. XX ст.

Проголошення незалежності Чехословаччини у 1918 р. Політичний та соціально-економічний розвиток країни. Зовнішня політика країни. Югославія у 20-30рр. XX ст. Політичний та економічний розвиток. Особливості зовнішньої політики Королівства Югославії. Угорщина після Першої світової війни. Поразка революції та її наслідки. Особливості політичного устрою країни. Соціально-економічний розвиток країни. Зовнішня політика Угорщини у 20-30рр. XX ст. Болгарія після Першої світової війни. Соціально-економічний розвиток країни та зовнішня політика 20-30рр. XX ст. Греція після Першої світової війни. Конфлікт з Туреччиною. Економічний та політичний розвиток. Зовнішня політика Греції у 20-30рр. XX ст.

Тема 1.5. Країни Північної та Південної Європи між двома світовими війнами.

Бельгія після Першої світової війни. Соціально-економічний розвиток країни. Зовнішня політика королівства у 20-30рр. XX ст. Нідерланди після Першої світової війни. Соціально-економічний розвиток Зовнішня політика королівства у 20-30рр. XX ст. Країни Скандинавії : Швеція, Норвегія, Данія після Першої світової війни. Соціально-економічний розвиток та зовнішня політика. Проголошення незалежності Фінляндії у 1918р. Соціально-економічний розвиток країни та зовнішня політика 20-30рр. XX ст. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Країни Піренейського півострова у 20-30рр. XX ст. Португалія особливості політичного, економічного розвитку та зовнішня політика. Диктатура Салазара. Іспанія після Першої світової війни. Революція 1931р. Повалення монархії, проголошення республіки. Повстання 1934 р. в Астурії. Громадянська війна 1936-1939рр. та її наслідки.

Тема 1.6. США та країни Латинської Америки між двома світовими війнами.

США в системі міжнародних відносин 20-х- 30-х рр. XX ст. Політичний та економічний розвиток. Світова економічна криза 1929–1933 рр. та її наслідки для США . «Новий курс» Ф. Рузвельта. Реформи «нового курсу» у фінансовій, промисловій, аграрній та соціальній сферах.

Аргентина Бразилія, Мексика після Першої Світової війни. Особливості політичного, економічного, соціального розвитку. США та країни Латинської Америки. Націонал-реформізм 30-х рр. Президентство І. Ірігойєна в Аргентині. Діяльність уряду Ж. Варгаса в Бразилії. Реформи Л. Карденеса в Мексиці.

Розділ 2. Країни Європи та Америки у другій половині XX ст. - на початку XXI ст. : загальні тенденції розвитку.

Тема 2.1. Біполярність світу у другій половині XX ст.

Міжнародна ситуація після Другої світової війни. Утворення військово-політичних блоків на чолі із США та СРСР, складання біполярності світу. Утворення і діяльність ООН у перші післявоєнні роки. Початок «холодної війни». «Атомна дипломатія» та гонка озброєнь. Блокова політика великих держав. Формування повоєнного міжнародного порядку. Питання мирного врегулювання й післявоєнної організації світу. Післявоєнне мирне врегулювання в Європі. Хвиля міграцій. Покарання воєнних злочинців та колаборантів. Німецька проблема. Створення ООН. Сесії Ради міністрів закордонних справ. Паризька мирна конференція. Мирні договори з колишніми європейськими союзниками Німеччини. Розгортання національно-визвольного руху в країнах Азії та Африки. Ліквідація колоніалізму. Посилення ролі держав, що розвиваються, в міжнародних відносинах. Рух «неприєднання». Регіональні конфлікти. Арабо-ізраїльська війна 1948—1949 рр. Палестинська проблема. Війна в Кореї. Суецька криза. Берлінська криза 1958—1963 рр. Карибська криза. Договір про часткову заборону ядерних випробувань 1963 р. Договір про непоширення ядерної зброї. Арабо-ізраїльська війна 1967 р. Війна США у В'єтнамі. Протистояння блоків. Перші спроби порозуміння між Сходом і Заходом. Міжнародна розрядка в першій половині 70-х років. Її значення для формування міжнародних відносин. Проблема безпеки та співробітництва у Європі. Загострення міжнародної ситуації на початку 80-х рр. Поворот від розрядки до нового витка напруженості. Розвиток радянсько-американських відносин у другій половині 70-х — першій половині 80-х років. Американо-радянські угоди. Загальноєвропейська нарада з питань безпеки і співробітництва (НБСЕ). Заключний Гельсінський Акт. Договір ОСО—2. Конфлікт в Афганістані та його наслідки. «Перебудова» в СРСР і «нове політичне мислення». Об'єднання Німеччини. Розпад СРСР і утворення нових незалежних держав. Закінчення «холодної війни».

Тема 2.2. Велика Британія та Франція у другій половині XX - на початку XXI ст.

Парламентські вибори 1945 р. Соціально-економічні реформи та зовнішня політика уряду К. Еттли. Британська Співдружність. Повернення консерваторів до влади 1951 р. Коронація Єлизавети II. Суецька криза 1956 р. та її наслідки для країни. поразка консерваторів на виборах 1964 р. Розпад колоніальної імперії. Лейбористські уряди Г. Вільсона. Загострення етнорелігійного конфлікту у Північній Ірландії. Парламентські вибори 1970 р. Вступ до ЄЕС. Робітничі страйки 1973 - 1974 рр. Лейбористські кабінети 1974 - 1979 рр.: урядові реформи та конфлікт з БКТ. Англія і політика розрядки в Європі. Парламентські вибори 1979 р. «Тетчеризм» - британський варіант неоконсервативної ідеології і політики. Внутрішня політика урядів «залізної

леді”. Конституційні реформи початку 80-х рр. (Акт про британське громадянство 1981 р., реформа судочинства 1981 р., Закон про поліцію 1986 р.). “Шокова” лібералізація економіки. Денаціоналізація державного сектору . Боротьба з тред- юніонами. Загальнонаціональний страйк гірників 1984 - 1985 рр. Ідейно-політична криза лейборизму. Утворення партії ліберальних демократів. Успіхи консерваторів на парламентських виборах 1980-х рр. Англо-аргентинська війна 1982 рр. та “особливі стосунки” зі США. Велика Британія і ЄЕС. Відставка М. Тетчер. Кабінет Дж. Мейджора: корекція неоконсервативного курсу. “Хартія громадян”. Причини поразки консерваторів на виборах 1997 р. “Новий лейборизм” Е. Блера. Концепція “третього шляху”. Конституційна реформа. Референдуми 1997 р. в Шотландії та Вельсі. Урегулювання Ольстерської проблеми. Уряд Гордона Брауна. Соціально-економічне становище у Сполученому Королівстві на початку XXI ст. Травневі вибори 2010 р. Зовнішня політика Великої Британії після закінчення “холодної війни. Кризове урядування лейбористського уряду Г.Брауна (2007-2010 рр.). Зовнішня політика Великої Британії за консервативно-ліберальної коаліції на чолі з Д.Кемероном (з 2010 р.). Референдуми 23 червня 2016 р. щодо членства Британії в ЄС та його наслідки для Сполученого Королівства. Вихід Британії з ЄС.

Звільнення території Франції. Французький Союз. Конституція 1946 р. Партійно-політична система IV Республіки. Зміна політичної стратегії СФІО. Особливості програмних настанов і соціальної бази МРП. Об’єднання французького народу. Урядова коаліція “третьої сили”. Внутрішня політика “правого центру” та “республіканського фронту”. Особливості промислової модернізації. Зовнішня політика IV Республіки. Колоніальні війни та їх вплив на внутрішньополітичну ситуацію. Політична криза 1958 р. Крах режиму IV Республіки. Повернення до влади Ш. де Голля. Внутрішня і зовнішня політика президента Ш. де Голля. “Червоний травень” 1968 р. та його наслідки. Відставка Ш. де Голля. Політика “спадкоємності та діалогу” президента Ж. Помпіду. Роль Франції в розрядці міжнародної напруги. Європейська політика Ж. Помпіду та В. Жискара д’Естена. У Республіка і НАТО в 70-ті - на початку 80-х рр. “Т’єрмондизм” в зовнішній політиці Франції. Президентські та парламентські вибори 1981 р. Ф. Міттеран - четвертий президент У Республіки. Внутрішня політика уряду “лівих сил”. Національний фронт Ж.-М. Ле Пена. Парламентські вибори 1986 р. Уряд Ж. Ширака: політика “співіснування” та “реприватизації”. Президентські вибори 1988 р. Корсиканська та каледонська проблеми. Криза ФСП. Парламентські вибори 1993 р. Еволюція зовнішньої політики Ф. Міттерана. Перемога Ж. Ширака на президентських виборах 1995 р. Соціально-політична криза 1995 - 1996 рр. Парламентські вибори 1997 р. Внутрішня політика уряду Л. Жоспена. Референдум 2000 р. Поразка лівих сил на президентських виборах 2002 р. Зовнішня політика президента Ж. Ширака. Н. Саркозі - шостий президент У Республіки. Реінтеграція Франції в НАТО. Президентські вибори 2012р. Зовнішня та внутрішня політика Ф. Оланда. Зовнішня та внутрішня політика Е. Макрона. Місце Франції на сучасній економічній та політичній

карті світу.

Тема 2.3. ФРН та Італійська республіка у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.

Конституційний лад та партійно-політична система ФРН. Формування блоку ХДС/ХСС та його політична програма. Концепція “соціального ринкового господарства”. “Економічне диво” 50-х - початку 60-х рр.: чинники та соціальні наслідки. Особливості “системи участі” у ФРН. Внутрішня та зовнішня політика К. Аденауера. Заборона КПП. “Союзи вигнаних” та ідеї реваншизму. Боннський договір 1952 р. Доктрина Гальштейна. Вирішення Саарського питання. Еволюція СДПН. Бад-Годесберзька програма 1959 р. Парламентські вибори 1961 р. Єлісейський договір 1963 р. Відставка К. Аденауера та його “політична спадщина”. Канцлерство Л. Ерхарда. “Теорія сформованого суспільства”. Економічна криза 1966-1967 рр. “Велика коаліція” та уряд К. Кізінгера. Концепція “глобального регулювання”. Позапарламентська опозиція і загострення політичної боротьби наприкінці 1960-х рр. Надзвичайне законодавство. Парламентські вибори 1969 р. “Нова східна політика”. Соціально-економічні реформи уряду В. Брандта. Боротьба з політичним тероризмом. Постанова “Про радикальні елементи”. Уряд Г. Коля у 1982 - 1989 рр. Особливості німецького неоконсерватизму. СДПН в опозиції. Феномен партії “зелених”. Пожвавлення праворадикальної ідеології. Зовнішня політика ФРН у 80-х рр. Парламентські вибори 1990 р. Приватизація та ринкові перетворення у “нових землях”. Проблеми інтеграції західно- та східнонімецького суспільства: економічні, соціальні та психологічні аспекти. Судові процеси над керівниками СЄПН. Партія демократичного соціалізму. Загострення соціальних проблем та політичної боротьби в середині 90-х рр. Зовнішня політика канцлера Г. Коля. Парламентські вибори 1998 р. Внутрішня політика уряду Г. Шрьодера. Перемога “рожевого-зеленої” коаліції на виборах до бундестагу 2002 р. ХДС/ХСС в опозиції. Уряд А. Меркель. Уряд. О.Шольца. Зовнішня політика ФРН на межі ХХ - ХХІ ст.

Італія після Другої світової війни. Уряди національної єдності. Демократичні перетворення. Референдум 1946 р. Мирний договір. Перехід ІКП в опозицію. Конституція 1947 р. Партійно-політична система Першої республіки. Ідеологічна специфіка лівого руху в Італії. Соціальна доктрина християнської демократії. Італійський соціальний рух. Парламентські вибори 1948 р. Реформи першої половини 50-х рр. Проблеми Півдня. Посилення впливу мафії. Внутрішня політика центристських та правоцентристських урядів у другій половині 1950-х рр.. Внутрішня політика центристських та правоцентристських урядів на початку 60-х рр. Італійське “економічне диво”. Особливості моделі “держави добробуту”. Еволюція доктрини католицької церкви та її вплив на політичне життя Італії. Політика “лівого центру”. Утворення та розпад Об’єднаної соціалістичної партії. “План Соло”. “Спекотна осінь” 1969 р. та реформи кінця 1960-х - початку 70-х рр. Лівий та правий тероризм. “Стратегія напруги”. Криза лівоцентристської політики.

Концепція “історичного компромісу” ІКП. Економічна криза. Парламентські вибори 1976 р. Період “національної солідарності”. Вбивство А. Моро. Боротьба з мафією. Вибори 1979 р. і утворення коаліційного уряду Ф. Коссігі. Італія у повоєнній системі міжнародних відносин. Вступ до НАТО та стосунки зі США. Участь у процесі європейської інтеграції. Соціально-економічний розвиток 1980-90-х рр. Утворення “широкої коаліції”. Судовий процес над масонською ложею П-2. Уряд Б. Краксі. Конкордат 1984 р. Особливості італійського неоконсерватизму. Конституційна криза і дестабілізація партійно-політичної системи. Діяльність ліворадикальних терористичних організацій. Криза Першої республіки. “Судова революція”. Війна з мафією. Референдум 1993 р. Перебудова партійної системи та поляризація політичних сил. Парламентські вибори 1996 р. Соціально-економічна політика кабінетів Р. Проді та М. д’Алеми. Посилення регіонального сепаратизму. “Республіка Падання”. Конституційна реформа та перехід до Другої республіки. Президентські та муніципальні вибори 1999 р. Феномен С. Берлусконі. Внутрішня та зовнішня політика Італії на сучасному етапі. Італія на початку XXI ст..

Тема 2.4. Країни Південної та Північної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.

Економічне і політичне становище Греції після Другої світової війни. Референдум 1946 р. і відновлення монархії в Греції. Початок громадянської війни. Втручання США. Військові дії 1947—1948 рр. і поразка ДАТ у 1949 р. Греція після закінчення громадянської війни. Соціально-економічний і політичний розвиток країни в 50—60-х роках. Диктатура «чорних полковників» (1967—1974 рр.). Конституційна реформа 1968 р. Специфіка економічної політики режиму. Кіпрська криза 1974р. та її наслідки. Цивільний уряд К. Караманліса і політика лібералізації. Парламентські вибори 1974 р. і оновлення партійного спектру в Греції. Провідні політичні сили країни та їхні програмні установки. Конституція 1975 р. Уряди «Нової демократії» К. Караманліса і К. Міцотакіса (1974—1981 рр. і 1990—1993 рр.). Загострення соціально-економічної кризи в Греції на початку 80-х рр. Перемога на виборах 1981 р. Панеліністського Соціалістичного Руху (ПАСОК). Політика урядів А. Папандреу (1981—1990 рр. і 1993—1996 рр.) і К. Сімітіса (1996—2004 рр). Демократизація політичного життя. Зовнішня політика Греції: еволюція відносин зі США і НАТО. Роль євроінтеграції в модернізації соціально-економічної системи Греції. Вступ Греції до ЄЕС і ЗЄС. Країна на початку XXI ст. Економічна криза та її наслідки для Греції. Економічне і політичне становище Іспанії після Другої світової війни. Спроби подолання міжнародної ізоляції франкістського режиму, кроки на шляху його легітимізації: Реставрація монархії. Реорганізація «Іспанської фаланги» в «Національний рух», «дефалангізація» режиму. «Опус деї». Конкордат з Ватиканом. Іспано-американські військово-економічні угоди 1953 р. Міжнародне дипломатичне визнання франкістської Іспанії, її вступ до ООН. Особливості еволюції економічного курсу. Період відбудови, автаркії

та державного регулювання (1939—1959 рр.) Перехід до «відкритої економіки» (1959—1975 рр.) «План економічної стабілізації» МВФ. Неоконсервативна модель ДМК в Іспанії. «Економічне диво». Помірковані політичні реформи другої половини 60-х — початку 70-х років. Активізація антифранкістської опозиції. Причини кризи франкізму. Смерть Ф. Франко. Перехід від авторитаризму до парламентської демократії (1975—1982 рр.): Коронація Хуана Карлоса I і особливості правового становища монархії в сучасній Іспанії. Основний закон про політичну реформу (1976 р.). Розпуск «Національного руху». Легалізація політичних партій. Закони «Про виборчу систему» та «Про свободу інформації і друку». Політична боротьба і вибори 1977 р. «Пакт Монклоа». Конституція 1978 р. Адміністративна і політична децентралізація. Зовнішня політика післяфранкістської Іспанії: партнерство зі США. Участь у загальноєвропейському процесі. Середземноморська політика. Латиноамериканська політика. Спроба військового перевороту 1981 р. і зміцнення конституційного порядку в країні. Заходи з деполітизації і «дефранкізації» іспанської армії. Правові аспекти вирішення національного питання. Проблема тероризму та сепаратизму в політичному житті країни. Вибори 1982 р. в Іспанії. Правління соціалістичної партії (1982—1996 рр.) Соціально-економічна стратегія уряду Ф. Гонсалеса — «політика розрахованої амбівалентності». Національний план з електроніки та інформатики. Міжнародна інтеграція з метою стимулювання НТР. Нова концепція соціальної політики. Політичні реформи. Активізація опозиційних партій. Національні рухи. Сепаратистський рух в Країні Басків. Динаміка парламентських виборів 90-х років, причини поступового зменшення політичного впливу ІСРП. Правоцентристське правління (1996—2004 рр.). Перемога «Народної партії» на виборах 1996 р. Уряд Х.-М. Аснара. «Аснаристське економічне диво». Зовнішня політика Іспанії у 80—90-х роках: вступ Іспанії до НАТО і ЄЕС. Позиція Іспанії щодо проблем створення Європейського Союзу. Іспанія на початку XXI ст.

Економічне і політичне становище Португалії після Другої світової війни. Диспропорції соціально-економічного розвитку. Концепція «органічної демократії» і програма «лібералізації» уряду Салазара в перші повоєнні роки. Президентські вибори 1949 р. і згортання політичних реформ режиму. Зовнішньополітичний курс уряду Салазара. Зближення з атлантичним блоком. Колоніальні війни 60-х роках. Демократична опозиція режимові Салазара. Криза фашистського режиму в Португалії. Уряд М. Каетану (1968—1974 рр.). «Марселізм» — незначна «лібералізація» «салазаризму». «Революція червоних гвоздик» 1974 р. Рада національного порятунку. I етап переходу від диктатури до демократії (1974—1982 рр.) Формування політичних партій. Конституція 1976 р. Розпад португальської колоніальної системи. Процес модернізації португальській економіці в 80-х роках. II етап переходу від диктатури до демократії (1982—1986 рр.). Конституційна реформа 1982 р. і демократизація політико-правової системи. Період політичного переважання Соціально-демократичного центру. Активізація лівих партій і динаміка парламентських і президентських виборів

у 80—90-х роках. М. Соареш. Ж. ді Сампа-йо. Зовнішня політика: зміцнення зв'язків зі США і НАТО. Вступ Португалії до ЄЕС. «Особливі відносини» з колишніми колоніями. Португалія на початку XXI ст.

Економічні і політичні підсумки Другої світової війни для країн Північної Європи. Зміцнення республіканського ладу в Фінляндії, монархічного ладу в Данії, Норвегії і Швеції. Еволюція норвезької і датської політико-правових систем в останній період правління Хокона VII і Крістіана X. Остаточне становлення інституту конституційної монархії за Улафа V (Норвегія), Фредеріка IX (Данія) та Густафа VI Адольфа (Швеція). Сходження з політичної арени радикальних націоналістичних партій. Формування стабільного лівоцентристського партійно-політичного спектру і основні політичні напрямки соціал-демократичної і народної партій в Швеції, Соціал-демократичної партії і партії Венстрьо в Данії, Норвезької робітничої партії, соціал-демократичної партії і Демократичного союзу в Фінляндії. Зміцнення державного суверенітету Ісландії. Особливості регіональної моделі соціально-економічного розвитку в епоху «держави добробуту». Вирівнювання динаміки розвитку і економічна спеціалізація країн Північної Європи. «Шведська модель»: специфіка податкової системи, основні напрямки державного реформування, розвиток системи соціального забезпечення, особливості ринку праці і системи трудових відносин. Зовнішня політика скандинавських країн у повоєнний період. Відмова від довоєнного ізоляціонізму, членство в ООН. Закріплення нейтрального статусу Швеції. «Лінія Паасікві — Кекконена» у зовнішній політиці Фінляндії. Участь Данії, Норвегії, Ісландії в реалізації плану Маршалла і створенні НАТО. Особливості зовнішньополітичного курсу Скандинавських країн в рамках північноатлантичного блоку. Участь у діяльності Ради Європи і Гельсінському процесі. Регіональна інтеграція. Північна Рада, її діяльність. Вступ Данії і Ісландії до ЄЕС. Скандинавські країни в складі ЄАВТ. Наростання кризових явищ в соціально-економічній сфері. Причини дестабілізації «шведської» макроекономічної моделі. Регіональні особливості процесу переходу до постіндустріальних форм економічного розвитку. Збереження елементів «шведської моделі» в сучасному економічному механізмі. Роль державного сектору, кооперативного руху. Співвідношення регіональних і загальноєвропейських чинників економічної інтеграції. Динаміка розвитку національних економічних систем Скандинавських країн у 80—90-х роках. Перебудова партійно-політичного спектру країн Північної Європи у 80—90-х роках. Збереження політичної переваги Соціал-демократичної партії і партії Венстрьо в Данії. Поляризація партійного спектру в Норвегії. Політична орієнтація Норвезької робітничої партії і Християнської народної партії. Політичне протистояння Соціал-демократичної Робітничої партії і поміркованої коаліційної партії в Швеції. Політичний курс партії «Фінляндський Центр» і Національної коаліційної партії. Утворення Лівого союзу Фінляндії. Інститут конституційної монархії в Скандинавських країнах на сучасному етапі.

Харальд V (Норвегія), Карл XVI Густав (Швеція), Маргрете II (Данія). Специфіка розвитку інтеграційних процесів в Північній Європі. Референдум в Данії з ратифікації Маастрихтської угоди. «Норвезька позиція» з питань інтеграції. Вступ Швеції і Фінляндії до Європейського Союзу. Фінляндія, Швеція та НАТО. Скандинавські країни і утворення ОБСЄ.

Тема 2.5. Країни Центральної та Східної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.

Наслідки Другої світової війни для країн Східної Європи. Причини і характер тимчасової консолідації антифашистських сил. Перетворення періоду «народної демократії» (1944—1946 рр.) Формування основ конституційного ладу. Демократизація політичного життя. Реформи в сфері національних відносин, формування федеративної державності. Відновлення зруйнованої економіки. Дискусія щодо характеру аграрної реформи. Прийняття стратегії «наздоганяючого розвитку», здійснення масштабних економічних реформ. Зовнішній вплив на розвиток політичної ситуації в країнах Східної Європи. Концепція «демократії нового типу». Перелом 1947 р. Східна Європа і план Маршалла. Посилення радянського тиску на східноєвропейські країни.

«Побудова основ соціалізму» у Східній Європі (1947—1953 рр.) Оформлення прорадянських режимів. Курс компартій на «мирне переростання національно-демократичної революції в соціалістичну». Конституційне закріплення соціалістичного ладу. Радянсько-югославський конфлікт: передісторія, причини і приводи, розвиток подій, значення. Створення РЕВ і ОВД. Форсування соціально-економічних перетворень. Модель «мобілізаційної» системи економічних відносин. Підсумки «наздоганяючого розвитку» наприкінці 40-х — початку 50-х років.

Масові виступи 1953 р. в НДР. Політична криза 1956 р. В Польщі В. Гомулка. Події 1956 р. в Будапешті та їх наслідки. Коректування реформаторського курсу наприкінці 50-х — початку 60-х років в країнах індустріально-аграрного типу (Чехословаччина, Польща, Угорщина, Югославія). «Консервативний соціалізм» в країнах аграрно-індустріального типу (Румунія, Болгарія, Албанія). Східноєвропейський соціалізм як суспільна модель. Диференціація моделі «реального соціалізму» в країнах з різною динамікою модернізації і досягнутим рівнем розвитку. Спроби подальшого реформування соціалізму (економічні реформи Р. Н'єрша і О. Шика). «Празька весна» 1968 р. О. Дубчек. «Самоврядний соціалізм» в Югославії. Й. Броз Тіто. Підсумки і суперечності розвитку східноєвропейських країн в 60-х роках.

Характер соціально-економічного розвитку Східної Європи в 70-х-80-х рр. Активізація дисидентського руху. Соціально-психологічна криза суспільства. «Подвійна свідомість». Криза східноєвропейського соціалізму у 80-х роках. Суспільно-політична криза 1980—1981 рр. в Польщі. «Солідарність». Л. Валенса. Новий етап економічного реформування в Угорщині. Смерть Й. Броз Тіто у 1980 р. і наростання відцентрових

тенденцій в югославському суспільстві. Формалізація реформ в Болгарії і Чехословаччині, останній період правління Т. Живкова і Г. Гусака. Посилення авторитарних тенденцій у політичному житті Албанії і Румунії. Східна Європа в період радянської «перебудови». Ідеологічна концепція «соціалістичної співдружності». Розвиток кризових явищ в РЕВ і ОВД.

Крах комуністичних режимів в Східній Європі. Демократичні революції 1989 р., спільні риси і національні особливості, політичні лідери. Еволюційна демократизація в Польщі і Угорщині. «Оксамитова революція» в Чехословаччині. «Жовтнева революція» в НДР. Грудневе повстання 1989 р. в Румунії. Дезінтеграція СФРЮ. Специфіка розвитку Албанії. Країни Східної та Центральної Європи у 90-х рр. XXст.- на початку XXI ст. Політичні та економічні перетворення. Інтеграція в ЄС та НАТО. Країни поєугославського простору. Особливості розвитку. Війни в Хорватії, Боснії. Дейтонські угоди та їх наслідки. Проблема Косово та її наслідки для Європи.

Тема 2.6. Сполучені Штати Америки у другій половині XX - на початку XXI ст. Країни Латинської Америки у другій половині XX - на початку XXI ст.

Економічні, геополітичні та психологічні підсумки Другої світової війни для США. Особливості економічного розвитку у повоєнний період. Перетворення США на фінансово- економічного та політичного лідера капіталістичного світу. Проблеми реконверсії. Послаблення неоліберального курсу в роки президентства Г. Трумена. Доктрина “стримування комунізму” і “план Маршалла”. Участь США у Корейській війні. Маккартизм. Профспілковий рух: об’єднання АФТ-КПП. Рух за громадянські права негрів. М.Л. Кінг. “Доктрина Айзенговера” та зовнішня політика США другої половини 50-х XX ст. Ліберальний реформізм президентів Дж. Кеннеді та Л. Джонсона: політика “нових рубежів” та “великого суспільства”. Боротьба з бідністю. Доктрина “гнучкого реагування”. Третя Берлінська та Карибська кризи. Ескалація війни в Індокитаї. “Доктрина Джонсона”. Масові рухи соціального протесту 1960-х рр. Політика “нового федералізму” Р. Ніксона. “Уотергейтська справа”. Гуамська доктрина. “В’єтнамський синдром”. “Доктрина Форда”. Радянсько-американські угоди в галузі обмеження озброєнь. Тактика “символічного популізму” Дж. Картера. Кризові явища в економіці та соціальній сфері. Стратегічне партнерство з Ізраїлем. Кемп-Девідська угода. “Доктрина Картера” Президентські вибори 1980 р. “Рейганоміка” - економічна теорія та практика американського неоконсерватизму. “Соціальний дарвінізм”. Податкова реформа. Громадсько-політичне життя 1980-х рр. “Ірангейт”. Радянсько-американські стосунки. Програма “зоряних війн”. “Доктрина Рейгана”. Адміністрація Дж. Буша - старшого: пом’якшення неоконсервативного курсу. Участь США у війні в Перській затоці 1991 р. Глобальне лідерство США у світі після закінчення “холодної війни”. “Новий лібералізм”: головні пріоритети внутрішньої та

зовнішньої політики адміністрації Б. Клінтона. Реформа системи соціального забезпечення. Спроба імпічменту президента Б.Клінтона. Особливості передвиборчої кампанії 2000 р. Економічний спад на початку ХХІ ст. Політика “співчутливого консерватизму” адміністрації Дж. Буша-молодшого. Прдії 11 вересня 2001 р. Та їх наслідки Боротьба з міжнародним тероризмом адміністрації Дж. Буша. Вплив світової економічної кризи на соціально-економічний розвиток США. Президентські вибори 2008 р. Внутрішня та зовнішня політика президента Б. Обама. Президентські вибори 2016 р. Політика адміністрації Д. Трампа. Вибори 2020р. та їх наслідки.

Аргентина і Друга світова війна. Зовнішня політика та економічний розвиток у 50-х-60-х рр. ХХст. Особливості економічного і політичного розвитку у 70-х-80-х рр. ХХ ст..Зовнішня політика у 70-80-х рр. ХХст. Флоклендська війна та її наслідки для Аргентини. Особливості економічного , політичного розвитку, зовнішньої політики країни у 90-х рр. ХХст – на початку ХХІст. Бразилія і Друга світова війна. Зовнішня політика та економічний розвиток у 50-х-60-х рр. ХХс т. Особливості економічного і політичного розвитку у 70-х-80-х рр. ХХ ст..Зовнішня політика у 70-80-х рр. ХХ ст. Особливості економічного , політичного розвитку, зовнішньої політики Бразилії у 90-х рр. ХХст – на початку ХХІ ст. Мексика після Другої світові війни. Економічний розвиток , внутрішня політика у 50-70-х рр.ХХст. Мексика у 80-х ррХХст. Особливості економічного та політичного розвитку Мексики у 90-рр. ХХст.- на початку ХХІст Куба і Друга світова війна. Перемога Революції 1959р. та її наслідки для Куби. Особливості економічного і політичного розвитку у 70-х-80-х рр. ХХ ст..Зовнішня політика у 70-80-х рр. ХХст. Особливості економічного , політичного розвитку, зовнішньої політики Куби у 90-х рр. ХХст – на початку ХХІ ст.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	у тому числі					
	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
РОЗДІЛ 1 Країни Європи та Америки між двома світовими війнами: загальні тенденції розвитку.						
Тема 1.1. Міжнародні відносини у 20-х - 30-х рр. XX ст. Друга світова війна. Друга світова війна.	19	2	4			13
Тема 1.2. Велика Британія та Франція у 20-х-30-х рр. XX ст. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку.	19	2	4			13
Тема 1.3. Німеччина та Італія між двома світовими війнами.	19	2	4			13
Тема 1.4. Країни Центральної, Східної Європи, Балканського півострова між двома світовими війнами.	21	4	4			13
Тема 1.5. Країни Північної та Південної Європи між двома світовими війнами	21	4	4			13
Тема 1.6. США та країни Латинської Америки між двома світовими війнами.	19	2	4			13
					2	
РОЗДІЛ 2. Країни Європи та Америки у другій половині XX ст. - на початку XXI ст. : загальні тенденції розвитку.						
Тема 2.1.. Біполярність світу у другій половині XX ст.	16	2	4			10
Тема 2.2. Велика Британія та Франція у другій половині XX - на початку XXI ст.	16	2	4			10
Тема 2.3. ФРН та Італійська республіка у другій половині XX – початку XXI ст.	16	2	4			10
Тема 2.4.. Країни Південної та Північної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.	20	4	6			10
Тема 2.5. Країни Центральної та Східної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.	20	4	6			10
Тема 2.6. Сполучені Штати Америки у другій половині XX - на початку	15	2	6			7

XXI ст. Країни Латинської Америки у другій половині XX - на початку XXI ст.						
	4				2	
Усього годин	257	32	54		4	135

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Год.
1	Міжнародні відносини у 20-х - 30-х рр. XX ст. Друга світова війна.	4
2	Велика Британія та Франція у 20-х-30-х рр. XX ст. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку.	4
3	Німеччина та Італія між двома світовими війнами.	4
4	Країни Центральної, Східної Європи, Балканського півострова між двома світовими війнами.	4
5	Країни Північної та Південної Європи між двома світовими війнами	4
6	США та країни Латинської Америки між двома світовими війнами.	4
7	Біполярність світу у другій половині XX ст.	4
8	Велика Британія та Франція у другій половині XX - на початку XXI ст.	4
9	ФРН та Італійська республіка у другій половині XX – початку XXI ст.	4
10	Країни Південної та Північної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.	6
11	Країни Центральної та Східної Європи у другій половині XX - на початку XXI ст.	6
12	Сполучені Штати Америки у другій половині XX - на початку XX ст. Країни Латинської Америки у другій половині XX - на початку XXI ст.	6
Разом		54

8. Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована література

Базова

Основна:

Підручники і посібники

1. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 – 2002 роки): Навч. посібник. – К., 2004.
2. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. – К., 1995
3. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002): Навч. посіб. для вищих навчальних закладів. – Вінниця, 2003.
4. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посіб. – К., 2001.

5. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы XX века: Учеб. пособие / Под ред. А. В. Фадеева. – М., 1997.
6. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення.- К.,2001.
7. Мартинов А. Ю. Спільна зовнішня та оборона політика Європейського Союзу. (90-ті р.р. XXст- 10-ті р.р. XXI ст..).Погляд з України.- К., 2009.
8. Мицик Л. М. Новітня історія зарубіжних країн: Курс лекцій. – Ніжин, 2001.
9. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки): Підручник. – К., 2003.
10. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.): Підручник. – К., 2001.
11. Новітня історія країн Європи і Америки: Збірник матеріалів для самостійної роботи студентів / Укладач Л. М. Мицик. – Ніжин, 2003.
12. Мицик Л.М., Кузьменко Ю.В. Новітня історія країн Європи і Америки (1918-2007): Навч. посіб. – К., 2008.
13. Цветков Г. М. Міжнародні відносини і зовнішня політика в 1917–1945 рр. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1997.
14. Цюльнеер Ерих. Історія Австрії.- Л., 2003.
15. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. – К.: Генеза, 1997.
16. Braithwaite R. MOSCOW 1941: A CITY AND ITS PEOPLE AT WAR. — L.: Profile Books, 2007. — 446 p.
17. Glantz D.M. BARBAROSSA: HITLER’S INVASION OF RUSSIA, 1941. — Stroud (Gloucestershire); Charleston (South Carolina): Tempus Publishing, 2001. — 256 p.
18. Lukacs J. JUNE 1941: HITLER AND STALIN. - New Haven; L.: Gale univ., 2006. - 169 p.
19. Murphy D.E. WHAT STALIN KNEW: THE ENIGMA OF BARBAROSSA. — New Haven; L.: Yale univ. press, 2005. — XXIV, 310 p.
20. Megargee G. P. WAR OF ANNIHILATION: COMBAT AND GENOCIDE ON THE EASTERN FRONT, 1941. — Lanham (Maryland) etc.: Rowman & Littlefield, 2006. — XVI, 177 p.
- Hartmann Chr. WEHRMACHT IM OSTKRIEG: FRONT UND MILITÄRISCHES HINTERLAND, 1941/42. - Мьнchen: R. Oldenbourg Verlag, 2009. — VIII, 928 p.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

1. Навчальні аудиторії, які обладнані для проведення лекційних і семінарських занять.
2. Аудіовізуальні, технічні і комп’ютерні засоби навчання: комп’ютери, мультимедійний проектор, екран.